

Intermedijalnost

Nakon zanimljivog i kreativnog procesa pripreme ovog broja, pripalo mi je, eto, zadovoljstvo, kao predstavniku uredništva, reći par riječi o intermedijalnosti, velikoj temi kojom smo se pozabavili. Čitatelji ovog časopisa još su prije nekoliko desetljeća navikli, u sklopu široke i otvorene uredničke politike dosadašnjih uredništava, na najrazličitije temate i teme, u kojima se književnost druži s izvedbenim umjetnostima, likovnošću, filmom, televizijom i svim drugim područjima koja se logično isprepliću u svakodnevnom iskustvu kulture i iskustvu svijeta. Tekstovi iz povijesti *Književne smotre* o široko shvaćenim kulturnim i medijskim fenomenima logično se razvijaju na podlozi stvarnog života kulture, gdje granice medija umjetničkog stvaralaštva poprilično često postoje samo u konvencijama organizacije, proizvodnje i distribucije, a nisu toliko uočljive u bogatstvu samog umjetničkog djela (osim kada ono tematizira upravo ideju takvih granica).

Književna su djela, dakle, iskušana i uobičajena podloga za predstave, filmove, serije, stripove, glazbu (i tako dalje), za neknjiževne medije, i to otkako je književnost shvaćena kao zasebno polje. Obrisi takvog prožimanja trebali bi se nazrijeti i u tematu o intermedijalnosti koji smo pozvani ravnopravno prirediti. Našu uredničku grupicu različitih stručnih smjerova Filozofskog fakulteta u Zagrebu čine Lada Čale Feldman, Marko Špikić i Nikica Gilić (dakle – ja).

PRAVCI I GRANICE INTERMEDIJALNOSTI

Toliki su umjetnici stvarali u različitim medijima, tolika su djela inspirirala različite medijske inkarnacije, da treba jasno reći – sam se pojam medija, doduše, može shvatiti u komunikološkom ili semiotičkom svjetlu kao svojevrsan komunikacijski kanal, ali se u ovom tematu ipak radi o malo kompleksnijim odnosima, o činjenici da okom, uhom (pa i drugim tjelesnim osjetilima) zaprimamo veoma različito organizirane signale i podražaje. Tako stupamo u dijalog s tradicijom općenito, ali i uživam te pojedinačnim tradicijama u koje se neko djelo (knjiga, film, skladba,

drama...) htjelo, ili bez ikakve nakane uspjelo upisati. I ta je sprega uvijek povratna, nikada ne ide samo u jednom pravcu, te će svi ljubitelji nekog djela osjetiti njegove tragove u susretu s drugim medijima i njihovim djelima, a da toga neće uvijek biti niti svjesni. To, dakako, znači da se i u književnosti ogledaju drugi mediji ništa manje snažno nego što se ona ogleda u njima.

S velikim smo zadovoljstvom stoga pozvali ljude različitih generacija i interesa na suradnju, ohrabrivši ih da nastave svoja istraživanja u našem tematu o intermedijalnosti, ili da baš za nas osmisle neko novo rješenje postojećeg problema... Ili da osmisle novi problem u potrazi za rješenjem, kako bi ovaj temat još bolje poslužio i kao iskra daljnjih promišljanja intermedijalnosti (nadamo se, bude li suradničkog interesa, i u nekom od budućih brojeva *Književne smotre*). Sjedeći na različitim fakultetskim i sveučilišnim tijelima kao član ili zamjenik člana, često sam se susreo s nevjericom i čuđenjem kolega koji ne razumiju kako je moguće da je već u temeljnom pojmovlju nekih istraživanja upisan znak pitanja, i zašto je u naslovu doktorata zamišljena zagrada kao znak ograđivanja. Mnogi se često pitaju kojoj ZAPRAVO struci pripada neki malko pomaknuti rad te nije li i njihova matična disciplina zaslužila mjesto u procesu ocjene takvog rada. No, intermedijalnost bi pogrešno bilo shvatiti kao naziv za tako shvaćene presjeke postojećih polja i metoda, ona je po sebi fleksibilna u izboru i opsegu tema te po metodama kojima im pristupa. Koliko god se nadam da smo napravili suvremen i živ temat, zapravo je riječ o istom rezonu po kojem je, primjerice, još u prošlom stoljeću u *Smotri* objavljen niz tekstova o televizijskim serijalima ili, još ranije od njih, neke sjajne studije o logici pojedinih filmskih žanrova i metoda pripovijedanja.

Smotra je, znamo, uvijek grlila razne medije i struke, pa mi je drago da sam (kao jedan od najnovijih članova njenog uredništva) sudjelovao u ovom tročlanom uredničkom pokušaju... Nadam se da smo, uz veliku potporu glavnog urednika Dalibora Blažine i ostalih *Smotrinih* ljudi, dali novi poticaj važnoj časopisnoj i kulturnoj tradiciji intermedijalnosti.

Nikica GILIĆ